

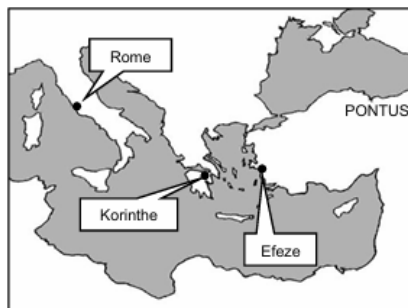
1. Een bijzonder echtpaar

De Romeinse keizer Caligula voerde een waar schrikbewind. Het is dan ook niet zo vreemd dat Caligula door zijn eigen lijfwachten werd vermoord. Caligula werd opgevolgd door zijn oom, Claudius. Claudius was een intelligente man, die steeds meer waardering kreeg, ook van de Joodse bevolking, die onder Caligula zwaar geleden had. Toch vaardigde keizer Claudius op een dag in het jaar 49 na Christus een bevel uit, dat alle Joden de stad Rome moesten verlaten. Dat was voor de Joodse gemeenschap in Rome een grote ramp. Waarom deed hij dat? Het heeft te maken met constante onrust en relletjes in en om de Joodse synagogen. Die hadden te maken met de opkomst van het christendom. Sommige Joden gingen geloven dat Jezus de Messias was, anderen verzetten zich daar juist tegen. Het leidde voortdurend tot problemen, totdat de keizer het zat was en alle Joden liet verbannen uit Rome, of ze nu wel of niet in Jezus geloofden. Te midden van die hele stroom Joodse vluchtelingen die dan op gang komt, is er ook een echtpaar, waar we vandaag de schijnwerper op zetten. De man van het stel is Joods. Hij is afkomstig uit Pontus, een landstreek in wat nu Noordoost-Turkije is, bijna 2.500 kilometer verderop. Hij heeft een Romeinse naam, Aquila, dat wil zeggen: 'adelaar'. Dat hij een Romeinse naam draagt, is niet zo vreemd. Er waren meer Joden die naast hun Hebreeuwse naam ook een Romeinse naam hadden. Paulus heette bijvoorbeeld eigenlijk Saul, dat was zijn Hebreeuwse naam, Paulus was zijn Romeinse naam. Hoe Aquila vanuit dat verre Pontus in Rome terechtgekomen is, dat weten we niet. Zijn vrouw heet Prisca, of Priscilla. Priscilla is het verkleinwoord van Prisca, zoals Marieke het verkleinwoord is van Marie of Maria. Met deze vrouw, Priscilla, is iets bijzonders aan de hand. Dit echtpaar wordt in de Bijbel zes keer genoemd, en drie keer daarvan wordt Priscilla als eerste genoemd. Dat lijkt voor ons heel normaal, maar in die tijd was het gebruikelijk dat eerst de man genoemd werd, en daarna de vrouw. Waarom gebeurt het dan hier wél? Misschien was Priscilla iemand die wat meer op de voorgrond trad. Dat kan. Maar het ook zijn dat zij van hogere komaf was dan haar man Aquila. De naam Prisca is ook wel echt een Romeinse naam, en betekent 'oud' of 'voornaam'. Er zijn aanwijzingen dat de familie van Priscilla een landgoed had in Rome. Op dat landgoed is later een kerk gebouwd, die genoemd is naar haar, en niet naar Aquila. En misschien is het allebei waar: doordat zij van hogere komaf was, trad ze ook wat meer op de voorgrond. Dat is goed mogelijk. En alleen al deze situatie, die voor ons heel gewoon is, maar die in de Oudheid helemaal niet gewoon was, geeft te denken! Je krijgt hier dus sterk de indruk dat een voorname, Romeinse vrouw, trouwde met een Joodse immigrant. Die Joodse immigrant, Aquila, had bovendien een beroep als handwerker, hij was tentenmaker. Nu was dat een eerzaam beroep, er werd niet op neergekeken of zo, maar ja, het was wel het beroep van een handwerker. Voel je dat dit in die tijd heel vreemd was? En toch: binnen de christelijke gemeente was het niet vreemd. Binnen de gemeente gebeurden dit soort dingen, uniek voor die tijd! Tegenstellingen werden overbrugd: tussen Joden en niet-Joden, tussen mensen uit hoge kringen en mensen uit lage kringen, tussen autochtonen en allochtonen.

2. Samenwerking in Korinthe

Maar dan komt dus keizer Claudius met zijn bevel. En ook Aquila en Prisca verlaten Rome, want Aquila is een Jood. Ze vestigen zich 1150 kilometer naar het oosten, in de Griekse stad Korinthe. Ze kopen een werkplaats en gaan tenten maken. En dan, op een dag, ontmoeten ze Paulus. Het is een verrassende ontmoeting. Want niet alleen dienen ze dezelfde Heer, Jezus Christus, maar ze zijn ook collega's, ook Paulus is tentenmaker. En meteen zijn ze heel gastvrij: 'Kom bij ons wonen, en werk met ons mee!' Voor Paulus is dat een uitkomst. Hij heeft onderdak, ze kunnen samen bidden en uit de Bijbel lezen, en natuurlijk is het prettig om samen te werken. Je kunt samen inkopen, samen verkopen, Paulus kan

gebruik maken van hun netwerk. Dat gaat zo een hele tijd door, totdat de Heilige Geest Zelf een andere kant op wijst. We hebben het gelezen, Handelingen 18: 5: 'En nadat Silas en Timotheüs uit Macedonië gekomen waren, werd Paulus er door de Geest toe aangezet tegenover de Joden te getuigen dat Jezus de Christus is.' Silas en Timotheüs komen uit wat nu Noord-Griekenland is, Thessalonika en Filippi, en de christenen dáár hebben hun een grote gift meegegeven. Dat staat in 2 Korinthe 11: 9. Het is dus niet meer financieel noodzakelijk voor Paulus om tenten te maken.

En de Heilige Geest maakt het duidelijk:

'Paulus, gebruik je tijd nu helemaal voor het verkondigen van het Evangelie, zeker onder de Joodse bevolking van Korinthe.' Paulus vertrekt dan weer uit het huis van Priscilla en Aquila, en hij trekt in bij Justus, een man die naast de synagoge woont. Voor zijn contacten met de Joodse gemeenschap is dat een betere plek. En voor zijn doen blijft Paulus heel lang in Korinthe werken: anderhalf jaar. Meestal trekt hij snel weer verder, maar hier niet. Alleen, we hebben het gelezen: als er een nieuwe stadhouder komt, Gallio, dan

ruiken de Joodse leiders hun kans. Ze slepen Paulus voor het gerecht. Maar ze hebben geen succes. Gallio doet niets. Gallio was een broer van de stoïcijnse filosoof Seneca. Gallio zelf lijkt ook een stoïcijn te zijn. Godsdienstige twisten, daar wil hij niets mee te maken hebben. Hij jaagt de Joodse leiders weg. Vervolgens loopt de Griekse bevolking te hoop tegen de Joden. Maar Gallio trekt zich er niets van aan. Gevolg is wel dat de positie van Paulus in Korinthe moeilijker wordt. Hij blijft er nog wel een poos, maar trekt dan verder. En wie gaan er met hem mee? Priscilla en Aquila! Ze geven hun huis op, ze geven hun positie op, hun handelscontacten, hun werk. Het staat er gewoon in een paar woorden, in vers 18 van Handelingen 18: Paulus 'vertrok vandaar per schip, in gezelschap van Priscilla en Aquila'. Maar vlak het niet uit! Voor Aquila en Priscilla had dit vertrek héél wat voeten in de aarde! Toch gaan ze mee, want ze willen Paulus steunen, als goede vrienden en als medewerkers. Ze hebben hun leven gegeven aan Jezus Christus, en ze weten dat dit erbij kan horen: onverwachte wendingen, verrassende ontwikkelingen.

3. Dienstbaar in Efeze

Samen komen ze aan in Efeze, nu is dat de westkust van Turkije. Paulus blijft daar niet lang, maar samen besluiten ze dat Aquila en Prisca in Efeze zullen blijven. En daar zie je hoe ze strategisch denken. Paulus gaat in gesprek met de Joden in de synagoge. Er komen mensen tot geloof, maar Paulus moet verder. Gelukkig is er dan dit echtpaar, dat al zoveel weet over Jezus, dat blijft! Zij kunnen doorgaan met het geven van onderwijs. En als Paulus al weer lang weg is, komt er in de synagoge van Efeze een geleerde man op bezoek, een begenadigd spreker, die vertelt over Jezus! Wat een verrassing! Nóg iemand die christen is. Hij heet Apollos, is van Joodse afkomst en heeft zijn wortels in Alexandrië, in Egypte. Hij weet heel veel over Jezus, en hij weet het ook goed over te brengen. Alleen heeft hij niet zoveel inzicht in wat de doop betekent. Hij had wel gehoord over de doop van Johannes de Doper, de voorloper van Jezus, maar hij wist niets over de doop in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. En het is heel boeiend om nu te zien op welke manier Aquila en Prisca reageren. Ze zouden beledigd kunnen zijn: die man komt over Jezus vertellen, maar hij heeft niet eerst even geïnformeerd of er al christenen zijn, daar in Efeze. Anders had hij hún wel gevonden. Zij waren daar nota bene door Paulus zelf achtergelaten om het Evangelie door te geven. Maar nee, ze zijn niet beledigd. Ze gaan ook niet publiekelijk tegen Apollos in. Nee, wat zij doen vind ik zó mooi. Vers 26: 'En toen Aquila en Priscilla hem gehoord hadden, namen zij hem apart en legden hem de weg van God nauwkeuriger uit.' Ze zeggen: 'Kom mee koffie drinken!' En dan gaan ze thuis rustig uitleggen wat zij al wél weten, hoe dat zit met de doop. Het enthousiasme van Apollos wordt niet de grond ingedrukt, nee, hij wordt juist aangemoedigd. En als hij weer verder trekt naar Korinthe en Athene, geven de

leiders van de gemeente in Efeze hem een aanbevelingsbrief mee. Priscilla en Aquila zijn dus niet snel op hun teentjes getrapt. Nee, het gaat om Jezus! Maar het laat hun ook niet koud wat iemand over Jezus zegt. Het komt er wel op aan, dat het klopt wat er gezegd wordt. Voor Prisca en Aquila komt Jezus Christus op de allereerste plaats. En alles wat met Hem te maken heeft, moet goed zijn, moet kloppen. Hij is het centrum van hun leven, Hij is hun álles. Daar in Efeze staat hun leven opnieuw helemaal in dienst van het Evangelie. Als Paulus weer terug is in Efeze, schrijft hij een brief vanuit Efeze naar Korinthe. Nou, daar in Korinthe hadden Prisca en Aquila gewoond, dus de gemeente daar, in Korinthe, kende hun goed. En wat schrijft Paulus dan, in 1 Korinthe 16: 19? Hij zegt: 'In de Heer groeten u hartelijk Aquila en Priscilla met de gemeente in hun huis.' Wat blijkt dus? Daar in Efeze hebben Prisca en Aquila opniéuw hun huis opengesteld. In Korinthe deden ze dat voor Paulus, en hier doen ze het voor een huiskerk. Er waren nog geen kerkgebouwen in die tijd, dus de christenen kwamen bijeen in huiskerken. Maar denk je dat even in: elke keer wéér een groep ontvangen, zorgen dat er genoeg in huis is, zorgen dat iedereen kan zitten en alles krijgt wat nodig is. Dit zijn zulke gastvrije mensen!

4. Prisca en Aquila, blijvend onderweg

Later in hun leven trekken ze weer terug naar Rome. Blijkbaar is dan het verbod van keizer Claudius weer opgeheven. En omdat de familie van Prisca daar dat landgoed bezat, hoogstwaarschijnlijk, is het ook wel logisch dat ze teruggegaan zijn. En als Paulus dan een brief schrijft aan de gemeente in Rome, dan schrijft hij dit, Romeinen 16: 3-5: 'Groet Priscilla en Aquila, mijn medewerkers in Christus Jezus. Zij hebben voor mijn leven hun hals gewaagd. Niet alleen ik ben hun dankbaar, maar ook alle gemeenten van de heidenen. Groet ook de gemeente bij hen aan huis.' Dus ook daar in Rome hebben ze weer een gemeente aan huis. Die gastvrijheid blijft. Maar wat nog veel belangrijker is: Paulus zegt: 'Ze hebben hun leven voor mij gewaagd.' Ze hebben Paulus het leven gered, en voor henzelf was dat levensgevaarlijk. Waar Paulus op doelt, dat weten we niet. Maar er moet iets gebeurd zijn, wat onder de christenen in die tijd algemeen bekend was. En iedereen was er heel dankbaar voor, wat Aquila en Prisca hadden gedaan. 'Niet alleen ik ben hun dankbaar,' zegt Paulus, 'maar ook alle gemeenten van de heidenen.' Wat zij gedaan hebben, weten we niet, maar het heeft diepe indruk gemaakt. De laatste keer dat we in de Bijbel lezen over Priscilla en Aquila is in 2 Timotheüs 4: 19. De tweede brief van Paulus aan Timotheüs is het geestelijke testament van Paulus. Hij schreef die brief vlak voor zijn dood, vanuit de gevangenis in Rome. Timotheüs beschouwde hij als zijn opvolger, en Timotheüs werkte in Efeze. En wat schrijft Paulus dan in die brief? 'Groet Prisca en Aquila.' 'Hè?' denk je dan. Paulus schrijft vanuit Rome naar Efeze en dan zegt hij: 'Doe de groeten aan Prisca en Aquila'. Blijkbaar hebben ze op latere leeftijd tóch weer Rome verlaten en zijn ze teruggegaan naar Efeze. Waarom? We weten het niet. God zal het hun duidelijk gemaakt hebben.

5. Wie een hemels ankerpunt heeft, leeft lichter op aarde

Dit is hun verhaal! Het verhaal van dit opmerkelijke echtpaar. En ik zat te denken: 'Wat is nou de rode draad in hun leven? Wat is de kern waar het om draait bij deze bijzondere mensen?' En toen kwam ik op dit thema: 'Lichter door het leven.' Dat is ook de titel van een boek, van Max Lucado. Dat hebben we in de kast staan en zo kwam ik erop. Maar het gaat me nu niet om dat boek, maar om dit thema: 'Lichter door het leven.' Bij Aquila en bij Prisca proef je bij álles wat ze doen dat dit aardse bestaan voor hen relatief is. Hun basis hebben ze in Jezus Christus. Hij is het ankerpunt van hun bestaan. En ik kom uit een schippersfamilie, ik weet hoe belangrijk een anker is. Als je een anker hebt uitgeooid en dat ligt vast, dan kan je schip op het water heen en weer drijven, maar het raakt niet op drift, want het anker houdt het op de juiste plek. Als je in je leven één vast ankerpunt hebt, dan is de rest relatief. Jezus Christus is gekomen om ons als mensen weer met God in verbinding te brengen. Hij is gekomen om de blokkade tussen God en ons op te heffen. Die blokkade, die bestaat uit onze zonden, onze fouten, onze schuld. En als je denkt dat dat onzin is,

zonden en schuld, als je denkt dat dat alleen iets is voor zware kerken, kijk dan naar het journaal, lees de krant en zie wat er voor je ogen allemaal gebeurt. Zoveel onrecht, zoveel kwaad... En wees ook eerlijk: kijk gewoon eens in de spiegel. We hebben vaak de neiging om te denken: 'Die doet het fout, en die en die...' Maar hoe zit het in je eigen hart? Wees gewoon eerlijk: er zit een blokkade tussen God en ons. Maar Jezus is gekomen om die blokkade weg te nemen! Hij nam al onze zonden op Zich, en ging ermee naar het kruis, als de grote zondebok voor de schuld van de wereld. En Hij zegt: 'Geloof in Mij, en je ontvangt vergeving.' Dankzij Jezus is er ook voor jou en mij een band met God. Nou, een normale ankerketting gaat omlaag, maar deze ankerketting gaat omhoog. Als je gelooft in Jezus, je toevertrouwt aan Hem, dan heeft je leven een vast ankerpunt gekregen in de hemel, bij God. En op aarde ga je dan lichter door het leven. Want al die andere dingen, ach, die zijn relatief geworden! Priscilla, met dat landgoed in Rome, maalt niet om haar afkomst. Als ze in Aquila een man ontmoet die net als zij Jezus dient, en met wie het klikt, dan kan het haar niet schelen dat hij Joods is en zij niet, en dat hij een handwerker is, en zij van hoge komaf. Wat doet het ertoe? En wat de mensen ervan zeggen? Prisca moet erom lachen. Zélf gaat ze in de leer bij Aquila, en ze leert ook zelf om tenten te maken. En als ze gedwongen weg moeten uit Rome? Een ander zou bitter worden. Maar Aquila en Prisca niet. Je leest nergens dat ze bitter zijn. Integendeel: als ze later in hun leven opnieuw de roeping voelen om Rome te verlaten en naar Efeze te gaan, dan doen ze dat. Deze mensen zijn globetrotters. Ze denken niet in bekrompen termen als autochtoon en allochtoon, 'Jij hoort er wel bij' en 'Jij hoort er niet bij.' Deze mensen zien de wereld zoals God die ziet: ieder mens is voor Hem éven belangrijk. Ze stellen overal hun huis open. Ze waken niet krampachtig voor hun privacy, maar delen onbekommerd hun leven met anderen. Als ze moeten reizen, dan reizen ze. Als ze moeten verhuizen, dan verhuizen ze. Als ze de gemeente in Efeze moeten onderwijzen in het geloof, dan doen ze dat, met liefde. En als Apollos opeens op het podium staat, als een geweldig redenaar, dan zijn ze alleen maar blij met de goede dingen die hij zegt, en ze helpen hem bij wat hij nog niet weet. Zó leeft dit echtpaar. Voel je het? Met dat vaste ankerpunt in de hemel, het ankerpunt in Jezus Christus, en juist daarom met zoveel flexibiliteit op aarde. Zélf de flexibiliteit om hun leven te wagen, als Paulus op het randje van de dood zweeft. Christen-zijn wil zeggen, dat je lichter door het leven gaat. Veel mensen denken dat het andersom is: dat christen-zijn betekent dat je leven heel zwaar wordt. Maar het is precies andersom. Je raakt zoveel ballast kwijt! Ik las een keer een uitspraak van Alexej Navalny. Die heb ik weleens doorgegeven, maar daar moest ik nu opnieuw aan denken. Navalny voerde oppositie tegen Poetin, en hij wist héél goed dat hij daardoor in levensgevaar kwam. Een paar jaar voor zijn dood werd Navalny christen, toen hij in een Duits ziekenhuis verbleef. Hij ging terug naar Rusland en werd daar gevangengenomen. Toen hij voor de rechter stond, zei hij dit: 'Ik ben een religieus persoon. Ik word er vaak mee gepest: mijn omgeving bestaat vooral uit atheïsten. Ik was er vroeger ook een, behoorlijk militant zelfs. Maar nu ben ik een religieus persoon en dat helpt me enorm bij wat ik doe. Het maakt alles veel, veel *gemakkelijker*. Ik pieker minder, ik heb minder dilemma's in mijn leven – omdat er een boek is dat min of meer precies beschrijft wat ik in welke situatie moet doen. Natuurlijk is het niet altijd gemakkelijk om je eraan te houden, maar over het algemeen probeer ik het. En dat is waarschijnlijk de reden waarom het voor mij *gemakkelijker* is dan voor vele anderen om politiek te bedrijven in Rusland.' Kijk, dit is precies wat ik bedoel. Als je vast verbonden bent met Jezus Christus, als je vast verbonden bent met de hemel, dan ga je hier op aarde lichter door het leven. Je hebt een ankerpunt boven en daardoor een richtpunt in de toekomst. Want wát er ook gebeurt, zélf als ze je wat aandoen, zélf als je wordt mishandeld of gemarteld, zélf als je wordt vermoord, er is een hemels huis waar een woning voor jou is klaargemaakt. Er is een Heer die op je wacht. Hij is jouw Baken. Hij is jouw Licht. Dat maakt je leven hiér anders. Lichter, blijmoediger, stralender. *Licht van de overkant, fakkel die eeuwig brandt, o vlam die ons naar Gods land geleidt, wie lopen in uw licht, zie, over hun gezicht, valt al de glans der eeuwigheid.* Amen.